

คำวินิจฉัยของ นายอภัย จันทนจุลกะ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๐/๒๕๔๕

วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลยในคดีแพ่งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓ หรือไม่

ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของนางสาวหรือนางสายสมร โชคภิรมย์วงศ์ จำเลยในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๒๒๑๔/๒๕๔๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า

ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้องนางสายสมร ฯ เป็นจำเลยในข้อหาหรือฐานความผิดเบิกเงินเกินบัญชี บังคับจำนอง เนื่องจากจำเลยได้ทำสัญญาเบิกเงินเกินบัญชีเงินฝากกระแสรายวันจำนวน ๕ ครั้ง รวมเป็นวงเงินเบิกเกินบัญชีทั้งสิ้น จำนวน ๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท ดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี โดยจำเลยนำบัญชีเงินฝากธนาคารและโฉนดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างเป็นประกันการชำระหนี้ ต่อมาจำเลยปล่อยให้หนี้ค้างชำระเป็นจำนวนมาก โจทก์จึงทำการหักบัญชีเงินฝากประจำเพื่อชำระหนี้ และได้มีหนังสือทวงถามให้จำเลยชำระหนี้พร้อมบอกเลิกสัญญาและบอกกล่าวบังคับจำนองปรากฏว่า จำเลยเพิกเฉย โจทก์ได้คิดหักทอนบัญชีครั้งสุดท้ายแล้วจำเลยยังคงมีหนี้ค้าง จึงขอให้บังคับจำเลยให้ชำระหนี้แก่โจทก์ หากจำเลยไม่ชำระหนี้ ให้ยึดทรัพย์ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างออกขายทอดตลาด หากไม่พอชำระหนี้ให้ยึดทรัพย์อื่นของจำเลยออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่โจทก์จนครบถ้วน

จำเลยให้การโดยขอตัดฟ้องว่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง เพราะจำเลยเป็นหนี้ที่ได้รับความคุ้มครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๒๐๕ และมาตรา ๒๑๕ ทำให้โจทก์ถูกบังคับให้อยู่ในขอบเขตแห่งสิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ เนื่องจากวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นระหว่าง พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๔๐ เป็นพฤติการณ์อันไม่ใช่วิถีคิดของจำเลยและเป็นเหตุให้จำเลยไม่ตกเป็นผู้ผิดนัด ไม่มีหน้าที่ชดเชยดอกเบี้ยระหว่างผิดนัด พฤติการณ์พิเศษดังกล่าวเป็นเหตุสุดวิสัยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ก่อให้เกิดการผันวิสัยในการชำระหนี้ เมื่อรัฐบาลได้ออกพระราชกำหนดการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน

พ.ศ. ๒๕๔๐ ช่วยเหลือฝ่ายเจ้าหน้าที่ ทำให้พฤติการณ์พิเศษดังกล่าวเป็นพฤติการณ์พิเศษที่ถาวร จำเลย จึงหลุดพ้นจากการชำระหนี้เป็นการถาวรจนกว่ารัฐบาลจะยกเลิกพระราชกำหนดการปฏิรูประบบ สถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๔๐ และ ๒๕๔๑ อีกทั้งจำเลยได้รับความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ คำสั่งรับฟ้องและดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วย กฎหมายชั่วคราวรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มีผลให้คำสั่งหรือกฎหมายนั้น ๆ ไม่อาจใช้บังคับได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ นอกจากนี้ บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๒๐๕ มาตรา ๒๑๕ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๔๘ เป็นบทบัญญัติพิเศษเกี่ยวกับ ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นกฎหมายคุ้มครองประชาชนและสังคม รวมทั้ง ปวงชนชาวไทยผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ทำให้อำนาจฟ้องของโจทก์จึงสวนทางกับประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๒๐๕ มาตรา ๒๑๕ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๖ และมาตรา ๔๘ ซึ่งคุ้มครองคนไทยทุกคน รวมทั้งจำเลยให้หลุดพ้นจากการชำระหนี้ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง การคิดดอกเบี้ยของโจทก์ตกเป็นโมฆะ และจำเลยได้ยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ขอให้ส่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ และประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ขัดหรือ แย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๓๐ หรือไม่ ทั้งนี้ในระหว่างพิจารณาบริษัทบริหารสินทรัพย์เพชรบุรี จำกัด และบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทยยื่นคำร้องขอสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนโจทก์ซึ่งศาลอนุญาต ต่อมาศาลแพ่งกรุงเทพใต้ได้มีคำสั่งว่า รูปคดียังไม่มีปัญหาที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดี ส่วนการที่จำเลยอ้างว่าคำฟ้องและคำขอบังคับให้ศาลพิพากษาตามฟ้อง การพิจารณาพิพากษาคดีและ การบังคับคดีของโจทก์ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญเป็นกรณีที่จำเลยกล่าวอ้างถึงการกระทำของโจทก์ การดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาในชั้นศาลและการบังคับคดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มิใช่ การโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จึงไม่มีกรณีที่ศาลจะต้องส่งเรื่อง ไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ให้ยกคำร้องของจำเลย รวมทั้ง ได้มีคำพิพากษาให้จำเลยชำระเงินพร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์

จำเลยยื่นอุทธรณ์คำสั่งศาลแพ่งกรุงเทพใต้ที่ไม่รับคำคู่ความส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญว่า คำสั่งของศาลชั้นต้นเป็นคำสั่งที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญไม่ชอบด้วยเจตนารมณ์ของประมวลกฎหมายวิธี พิพิจารณาความแพ่ง และขอให้ศาลชั้นต้นส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยต่อไปซึ่งศาลอุทธรณ์

ได้พิจารณาแล้วมีคำสั่งว่า คำสั่งของศาลชั้นต้นเป็นกรณีตั้งยกคำร้องเพราะไม่มีกรณีที่ศาลจะต้องส่งเรื่องไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

จำเลยได้ยื่นฎีกาคำสั่งศาลอุทธรณ์ว่า จำเลยสามารถยื่นคำอุทธรณ์อื่นไม่ใช่คำสั่งระหว่างพิจารณา และสามารถอุทธรณ์ได้ คำสั่งของศาลอุทธรณ์ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑ ถึงมาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๘ ขอให้ศาลฎีกามีคำสั่ง กลับคำสั่งศาลอุทธรณ์ให้รับคำอุทธรณ์และมีคำสั่งให้ส่งบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญต่อศาลรัฐธรรมนูญและมีคำสั่งให้ศาลชั้นต้นดำเนินการทบทวนพิจารณาใหม่ ศาลแพ่งกรุงเทพใต้มีคำสั่งให้ยกคำร้องของจำเลยที่อุทธรณ์ต่อคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของศาลชั้นต้น โดยเห็นว่าอุทธรณ์ของจำเลยเป็นอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๖ คำสั่งศาลอุทธรณ์ มีผลเป็นการไม่รับอุทธรณ์ยื่นตามคำปฏิเสชของศาลชั้นต้นจึงเป็นที่สุดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ และไม่รับฎีกาของจำเลย จำเลยยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่รับฎีกา โดยโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ในส่วนที่ว่า “คำสั่งตามคำปฏิเสชของศาลชั้นต้นหรือคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ คำสั่งนี้เป็นที่สุด” อันเป็นประเด็นที่ศาลยกขึ้นตัดสิทธิในการฎีกา ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๓๒ ตกเป็นโมฆะ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ กล่าวคือรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๒ บัญญัติให้ศาลยุติธรรมมีสามชั้น ได้แก่ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ บัญญัติให้การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของศาลต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ซึ่งศาลยุติธรรมมีหน้าที่ต้องส่งบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ คำสั่งไม่รับฎีกาของศาลยุติธรรมเป็นการเลือกปฏิบัติ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑ ถึงมาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๓๒ ให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ให้บุคคลมีความเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ศาลฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า จะต้องใช้บทกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดี จึงเป็นกรณีมีข้อโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ดังนั้น จึงให้รอการวินิจฉัยคดีไว้เป็นการชั่วคราว และให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งปัญหาที่จำเลยโต้แย้งไปตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕ มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ประเด็นตามคำร้องที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๓ บัญญัติว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุข ทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๔ บัญญัติว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง”

มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้”

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ข่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

มาตรา ๒๓๓ บัญญัติว่า “การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์”

มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้หรือตามกฎหมายอื่น”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา ๑ บัญญัติว่า “ในประมวลกฎหมายนี้ ถ้าข้อความมิได้แสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

(๑) “ศาล” หมายความว่า ศาลยุติธรรมหรือผู้พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง

(๒) “คดี” หมายความว่า กระบวนพิจารณานับตั้งแต่เสนอคำฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้รับรองคุ้มครองบังคับตามหรือเพื่อการใช้ซึ่งสิทธิหรือหน้าที่

(๓) “คำฟ้อง” หมายความว่า กระบวนพิจารณาใดๆ ที่โจทก์ได้เสนอข้อหาต่อศาลไม่ว่าจะได้เสนอด้วยวาจาหรือทำเป็นหนังสือ ไม่ว่าจะได้เสนอต่อศาลชั้นต้น หรือชั้นอุทธรณ์หรือฎีกาไม่ว่าจะได้เสนอในขณะที่เริ่มคดีโดยคำฟ้องหรือคำร้องขอ หรือเสนอในภายหลังโดยคำฟ้องเพิ่มเติมหรือแก้ไข หรือฟ้องแย้งหรือโดยสอดเข้ามาในคดีไม่ว่าด้วยสมัครใจ หรือถูกบังคับ หรือโดยมีคำขอให้พิจารณาใหม่

(๔) “คำให้การ” หมายความว่า กระบวนพิจารณาใดๆ ซึ่งคู่ความฝ่ายหนึ่งยกข้อต่อสู้เป็นข้อแก้คำฟ้องตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้ นอกจากคำแถลงการณ์

(๕) “คำคู่ความ” หมายความว่า บรรดาคำฟ้อง คำให้การหรือคำร้องทั้งหลายที่ยื่นต่อศาลเพื่อตั้งประเด็นระหว่างคู่ความ

... ฯลฯ”

มาตรา ๑๘๘ บัญญัติว่า “ให้ศาลมีอำนาจที่จะตรวจคำคู่ความที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลได้รับไว้เพื่อยื่นต่อศาล หรือส่งให้แก่คู่ความ หรือบุคคลใด ๆ

... ฯลฯ...

คำสั่งของศาลที่ไม่รับหรือให้คืนคำคู่ความตามมาตรา ๒๒๓ ให้อุทธรณ์และฎีกาได้ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๒๒๓ มาตรา ๒๒๘ และมาตรา ๒๔๗”

มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อคู่ความยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งศาลที่ปฏิเสธไม่ยอมรับ อุทธรณ์ ให้ศาลส่งคำร้องเช่นนั้นไปยังศาลอุทธรณ์โดยไม่ชักช้าพร้อมด้วยคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาด คดีของศาลชั้นต้นและฟ้องอุทธรณ์ ถ้าศาลอุทธรณ์เห็นเป็นการจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบ ให้มีคำสั่งให้ ศาลชั้นต้นส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์ ในกรณีเช่นนี้ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาคำร้อง แล้วมีคำสั่งยื่น ตามคำปฏิเสธของศาลชั้นต้นหรือมีคำสั่งให้รับอุทธรณ์ คำสั่งนี้ให้เป็นที่สุดแล้วส่งไปให้ศาลชั้นต้นอ่าน”

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ เป็นบทบัญญัติที่วางหลักเกี่ยวกับการใช้อำนาจ อธิปไตยของปวงชนชาวไทย โดยพระมหากษัตริย์เป็นผู้ทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ บัญญัติให้การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของ ศาลซึ่งต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ และ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญหรือตามกฎหมายอื่น อย่างไรก็ดี ในการคุ้มครอง สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ บัญญัติให้การใช้อำนาจ โดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งเป็นไปตามบททั่วไปของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔ ว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ยังบัญญัติ ห้ามจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้โดยต้องกระทำเท่าที่จำเป็นและจะกระทบกระเทือน สาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ และกฎหมายเช่นว่านั้นจะต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ บัญญัติให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่าง ในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะ

ทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้ มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

ในส่วนของการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของศาลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ ประกอบมาตรา ๒๓๒ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้ศาลต้องพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมายโดยศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ วินิจฉัยไว้แล้วว่า “...คำว่า “กฎหมาย” ในมาตรา ๒๓๓ และคำว่า “ตามกฎหมายอื่น” ซึ่งบัญญัติยกเว้นไว้ในมาตรา ๒๓๒ วรรคหนึ่ง ย่อมหมายถึงกฎหมายวิธีพิจารณาความด้วย...” ดังนั้น การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของศาลยุติธรรมจึงอาจไม่จำเป็นต้องมีกระบวนการพิจารณาของศาลยุติธรรมตามลำดับชั้นที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓๒ วรรคหนึ่ง ถึงหากมีกฎหมายบัญญัติรับรองไว้ให้กระทำได้

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ว่าเมื่อคู่ความยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งศาลที่ปฏิเสธไม่ยอมรับอุทธรณ์ หากศาลอุทธรณ์พิจารณาคำร้องดังกล่าวแล้วมีคำสั่งยืนตามคำปฏิเสธของศาลชั้นต้นหรือมีคำสั่งให้รับอุทธรณ์คำสั่งนี้เป็นที่สุด พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ไม่ประสงค์ให้คดีที่ศาลมีคำสั่งรับหรือไม่รับคำร้องอุทธรณ์ถึงสองศาลแล้ว ขึ้นมาสู่การพิจารณาในศาลฎีกาอีก ดังนั้น การจำกัดสิทธิในการต่อสู้คดีของบุคคลโดยให้คำสั่งรับหรือไม่รับอุทธรณ์เป็นที่สุดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ย่อมเป็นข้อยกเว้นที่สามารถกระทำได้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๒ วรรคหนึ่ง โดยไม่มีกรณีที่จะขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติที่ว่าด้วยการใช้อำนาจอธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และยังเป็นกรกระทำเท่าที่จำเป็นและไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพของคู่ความในคดีโดยมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมีได้เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ รวมทั้งไม่ได้เป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๒ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖
วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔
มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓

นายอภัย จันทนจุลกะ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ